

K.K.T.C.
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü

AHMET RASİM
“ MUHARRİR BU YA ”

Mezuniyet Çalışması

FATMA KOCABAŞOĞLU
IV B

950040

Haziran 1999
Lefkoşa / K.K.T.C.

K.K.T.C
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakóltesi
Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü

"MUHARRİR BU YA" Romanının İncelenmesi

1998-1999 Öğretim Yılı

Mezuniyet Çalışması

Fatma KOCABAŞOĞLU

950040

Danışman : Doç.Dr. Bülent YORULMAZ

Haziran 1999

Lefkoşa/K.K.T.C

“ MUHARRİR BU YA ”

AHMET RASİM

HAZIRLAYAN

HİKMET DİZDAROĞLU

DEVLET KİTAPLARI
ANKARA, 1969

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
BÜYÜK TÜRK YAZARLARI
KOMİSYON YAYINLARI V

ÖNSÖZ

Yakın Doğu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, "Yeni Türk Edebiyeti" dersi kapsamında yaptığım bu mezuniyet çalışmada Ahmet Rasim'in "Muharrir Bu Ya" adlı romanındaki maddi unsurları ayrıntılı bir şekilde inceledim. İncelediğim bu maddi unsurlar eşya, mekan ve ulaşım araçları ile ilgiliydi.

Bölümümüzden bu öğretim yılı sonunda mezun olacak arkadaşlarımla birlikte, hocamız tarafından bizlere taktim edilen bu mezuniyet çalışmamızda amacımız geçmiş maddi kültür unsurlarının anlamlarının günümüzdeki yansımalarını görmektir. Bununla birlikte araştırmacı bir kişilik kazandırmak ve ileride yapacağımız alan araştırmalarına zemin hazırlamaktır.

Bu mezuniyet çalışmasını hazırlarken, Ahmet Rasim'in değerli romanında günümüz toplumu ile geçmiş toplum arasında karşılaştırma imkanına sahip oldum. Romanda sözü geçen birçok kelimenin günümüz yaşamında ya anlamını yitirerek var olduğunu ya da tamamen yok olduğunu anlama fırsatını yakaladım. Örneğin "tayyare" kelimesinin bugün ancak yaşlı kesimler tarafından zaman zaman kullanıldığına, fakat genç kuşak nesiller arasında bu kelimenin anlamının dahi bilinmeyerek işitilmediğine şahit oldum.

Çalışmaya başladığım andan itibaren bazı zorluklarla karşılaştım. Bu zorluklar arasında en önemlisi, ülkemizin "Milli Kütüphane" gibi merkezi bir yerde dahi, yeterli kaynakların bulunmamasıdır.

Bana bu çalışmamda yardımcı olan, kaynak sağlayan, beni yönlendiren, çalışmamın daha iyi olması için eleştiriye esirgemeyen değerli Bölüm Başkanım ve Dekanım Doç. Dr. Bülent YORULMAZ'a saygılarımı sunar, teşekkürlerimi arz ederim.

Saygılarımla

Fatma KOCABAŞOĞLU

İÇİNDEKİLER

Giriş..... 3

Ahmet Rasim'in

Hayatı..... 4-6

Sanatı..... 7-8

Bibliyografyası..... 9-11

Maddi Unsurlarla İlgili Açıklamalar

Eşyalar..... 12-20

Mekanlar..... 21-30

Ulaşım Araçları..... 31-32

İndeks..... 33-49

Kaynakça..... 50

GİRİŞ

Osmanlı İmparatorluğu'nun mutlakiyet rejimi altında geçen son 43 yılı, Meşrutiyet devrinin kısa süren huzursuz yıllarıyla Mütarekenin kara günleri, daha sonra da Cumhuriyet devrinin heyecanlı ve ateşli ilk dönemi, Ahmet Rasim'in 67 yıllık hayatını çerçeveler.

Ahmet Rasim, bu devirlerin iyi kötü, tatlı acı günlerini sırasıyla yaşadı. Her devirde politika akımlarına kapılmadan, bir gazeteci olarak gördüklerini, işittiklerini günü gününe tesbit edip yazdı. Bu yazılar, Türk toplumunun 100 yıllık tarihidir; milli kültürümüzün eşsiz birer hazinesi sayılır.

Rasim'in eserleri, yoruma ihtiyaç göstermeyecek kadar açıktır; canlı birer taplo halindedir.

Muharrir Bu Ya !, Ahmet Rasim'in çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlanmış makalelerini bir araya toplayan bir eserdir. Ahmet Rasim'in bunları bir ciltte toplaması çok hayırlı ve faydalı olmuştur. Çünkü bu makaleler, sıradan yazılar değildir. Yazarın uzun meslek hayatının kazandırdığı bilgi ve tecrübeye dayanır.

Değişik konulara değinen yazılarında; tarihi değer taşıyan hatıraları, basın tarihimizi ilgilendiren bilgiler, Karagöz ve Orta Oyunu hakkında gözlemlere dayanan açıklamalar, halk edebiyatına ışık tutan düşünceler, bugün bir kısmı unutulmayan yüz tutmuş gelenek ve göreneklerimiz yer almıştır. Hepsini birleştiren nokta, Ahmet Rasim'in yazı ustalığıdır. O, hangi konuyu ele alırsa alsın, nasıl işleneceğini, nasıl ilgi çekici hale sokacağını, kısaca, nasıl yazılacağını ve okutulacağını bilen bir yazardır. Bu nitelikler, bütün eserlerinde ve yazılarında görülür.

AHMET RASİM

(İstanbul 1865-İstanbul 1932)

HAYATI :

Ahmet Rasim İstanbul'da, Sarıgüzel mahallesinde doğmuştur. Babası, Menteşoğullarından Bahaeddin efendidir. Bu zat, aslen Kıbrıs'lı ise de, küçükken göç ettiği Ermenak'ta yetişmiştir. Memurlukla çeşitli yerleri dolaşmış, her gittiği yerde başka bir kadın almak suretiyle altı defa evlenmiştir: İlk Ermenak'ta evlenmiş, İstanbul'a giderken karısını boşamış; İstanbul'da Nevber hanımla evlenmiş, bu evlenmeden Ahmet Rasim dünyaya gelmiştir; Bahaeddin efendi memurlukla Tekirdağ'ına giderken Nevber hanımı karnındaki çocuğu ile boşamış, karısını ve oğlu Ahmet Rasim'i bir daha arayıp sormamıştır. El kapisında büyüyen ve şahsi bir geliri olmayan Nevber hanım oğlu Ahmet Rasim'i dikiş dikerek okutmuş, yetiştirmiştir. Yazar, çocukluk, ilk gençlik ve basın hayatına ait hatıralarını, bazı fıkra ve makaleleriyle hatıra kitaplarında çok canlı ve etraflı olarak anlatmıştır.

Ahmet Rasim, İlköğrenimini mahalle mekteplerinde görmüştür. İlk "Sofular Mektebi" nde okumuş, orada kalfadan yediği bir tokat yüzünden ev değiştirip Kırkçeşme'ye taşınarak "Tezgaçlılar Mektebi"ne girmiş; evlerinin yanı başında çıkan bir yangın yüzünden tekrar ev değiştirip Haydar'a taşınınca "Çukurçeşme Mektebi"ne girmiş; bu sırada büyük halasının kocası olan eniştesi Miralay Laz Mehmet bey, Ahmet Rasim'in ailesini himayesi altına alarak onları Sarıgüzel'deki konağına taşımış, burada, Ahmet Rasim, falakası ile meşhur olan "Hafızpaşa Mektebi"ne verilmiş; ayrıca, yeni usülde ders okutan Yakup hoca adlı bir öğretmenden hususi ders almıştır. Çevresinde çok saygı gören Laz Mehmet bey, Ahmet Rasim'in dövülmemesini Hafızpaşa mektebi hocasına tembih etmiş olmakla beraber, Küçük Rasim, etrafında aralıksız esen dayak havasından tedirgin olmuş; nihayet o mektepten alınarak evde Yakup Hocadan hergün ders görmeye başlamıştır. Yazar, Hafızpaşa mektebinden ayrılışını Falaka adlı eserinden başka, Hoca adlı makalesinden başka, Gecelerim adlı eserinde ise daha başka türlü anlatmıştır.

Bu sırada eniştesi Miralay Laz Mehmet bey ölmüş, Ahmet Rasim de Darüşşafaka'ya kaydolunmuştur(1876). Orada çalışkan bir öğrenci olarak tanınmış, sınıfı yükseldikçe okul dışındaki fikir ve sanat hareketleriyle ilgilenmeye başlamıştır. Okulun hesap işlerine bakan Hayrettin bey adlı bir zat, Ahmet Rasim ve arkadaşlarına Şinasi, Namık Kemal, Ziya Paşa, Ahmet Mithat v.s. gibi şair ve yazarları tanıtmış, bunların maksatlarını söylemiş, yorumlamış; saray ve hükümetin zulümlerini anlatmış, okula girmesi yasak olan bazı gazeteleri onlara getirmiş, Namık Kemal'in Vatan ve benzeri şiirlerini gizlice

yazdırmıştır. Edebiyat derslerini okuduğu Divan şairlerinin tesiriyle kendisinde ilk defa şiir yazma hevesi uyanan Ahmet Rasim, bir yandan da Fransızca öğrenmeye başlamış, Moliere, Lafontaine, Paul de Kock, Alexandre Dumas Pere, Alexandre Dumas Fils gibi Fransız şair ve yazarlarını tanımış; yine bu sıralarda okula gizlice sokulan gazete ve diğer yayınlar vasıtasıyla yerli fikir hareketlerinden haberdar olmuş; hatta, arkadaşları ile okulda bir de gazete çıkarmaya heveslenmiştir. Kendisi, hatıralarında, "işte benim matbuata intisabım bu tarihten müteberdir (1298[1882])" (Muharrir, Şair, Edip, 1924) der. Seyyah Humbold'un Amerika ormanlarındaki keşiflerine ait bir yazıyı tercüme ederek yine bu yıl içinde A.R. rumuzu ile Ahmet Mithat'ın Tercüman-ı Hakikat gazetesine göndermişse de yayımlanmamıştır.

Darüşşafaka'yı birincilikle bitirmiş (1883) ve Telgraf Nezareti Fen Kalemî'ne katip olmuştur. Memurluk hayatına girişinden az sonra, binbaşı Bilal beyin kızı Sadberk hanımla evlenmiştir; bu evlenmeden Rasime (1887), Mazhar (1889) , Mazlum (1891), Sadiye (1893), Sırrı (1897), Şeyda (1901) adlı altı çocuğu dünyaya gelmiştir.

Ahmet Rasim okuldan çıktıktan sonra bir yandan Telgraf Nezaretinde çalışırken, bir yandan da gazetelere yazılar vererek basın hayatına atılmıştır. Yayınlanan ilk yazısı, Ahmet Mithat'ın Tercüman-ı Hakikat gazetesinde basılan ve Fransızcadan tercüme edilmiş olan Yolcu adlı bir parçadır. Ahmet Rasim, bu gazeteye fenni bahisler ve edebi parçalar tercüme edip gönderirken, Ceride-i Havadis gazetesine haftada iki mecdiye [kırk kuruş] ile mütercim olarak girmiş (1884), bir müddet sonra da Telgrafhanedeki vazifesinden istifa ederek kendini yalnız gazeteciliği vermiştir. Ertesi yıl, 600 kuruş maaşla Tercüman-ı Hakikat yazı heyetine katılmış (1885) tır. Bu sıralarda, bir yandan da Güneş, Gülşen, Sebat, Hamiyet, Sa'y, Şafak v.s. dergilerinde, Fransızcadan tercüme ettiği fenni ve edebi yazıları çıkıyor, ayrıca Fonoğraf, Elektrikiyyet-i Sakine, Edebiyyat-ı Garbiyyeden Bir Nebze adlı ilk risaleleri yayınlanıyordu.

Bir ara Abdülhamit II. Müsahiblerinden Behram ağanın açtığı "Mekteb-i Behrami"de, bir müddet de Kamanto Musevi okulunda öğretmenlik etmiş;1888 de dergi imtiyazları kaldırılarak yayın imkanları kısılmış olmasına rağmen , Ahmet Rasim fen,tarih,dilbilgisi,arimetik v.s. konularında halk için ve okullar için risale ve kitap yayınlarını devam ettirmiştir.

1891 de basına biraz serbestlik verilip dergi çıkarma imkanları genişleyince, yeniden görülmeye başlayan Servet-i Fünun ,Mektep ,Maarif , Hazine-i Fünun ,v.s. dergilerinde eskisi gibi fenni ve edebi tercümelere başka bir takım telif hikayeler , fıkralar , manzum ve mensur şiirler yayınlamıştır.Bu yıllarda ünü gittikçe yayılmış , zamanla , devrinin en çok okunan yazarlarından biri olmuştur. İkdam gazetesi çıkmaya başlayınca (1894) onun yazarları arasına katılmış , burada imzasız birçok yazıları ve tercümeleri yayınlanmıştır.Ertesi yıl , Servet-i Fünun'a rekabet etmek maksadıyla Baba Tahir tarafından çıkarılan haftalık Malumat (1895) dergisinin belli başlı yazarlarından olmuş , burada çeşitli konularda fıkralar, makaleler , telif ve tercüme hikaye ve kısa romanlar yayınlamış ; ayrıca , "Muhakemat-i Edebiyye" başlığı altında imzalı imzasız

yazılarla "Edebiyat-ı Cedide" yazarlarına karşı çetin bir mücadele ve münakaşaya girişmiş; aynı yıllarda , malumat dergisinin Hanımlara Mahsus Malumat adlı ilavesinde de Leyla Feride takma adıyla yazılar yazmış, hususiyle şiirlerinden bir kısmını bu ad altında yayınlamıştır. Baba Tahir, Malumat'ın bir de gündelik nüsasını çıkarınca (1897) ve ayrıca İrtikaa (1899) ve Musavver Fen ve Edep (1899) dergilerinin imtiyazlarını kendi üzerine alınca Ahmet Rasim bütün çalışmalarını bu gazete ve dergiler etrafında toplamış; gündelik Malumat'ta meşhur Şehir Mektupları fıkralarıyla, imzalı imzasız çeşitli yazılar; İrtikaa ve Musavver Fen ve Edep'te o yılların münakaşa konuları olan lisan meselesi, sadelik davası, türkçe şiirler iddiası v.s. üzerinde ciddi veya alaylı fıkra ve makaleler; ayrıca, telif ve tercüme hikaye, roman, mektup v.s. yayınlanmıştır. Bu devirde, edebi bir dergi haline sokulan Resimli Gazete (1896) nin Samih Rifat ve Vecihi ile birlikte başlıca yazarlarından olmuş; ayrıca Mecmua-ı Ebüzzıyya'ya da telif ve tercüme bazı yazılar vermiştir (1897, 1898). Bu arada, hikaye, fıkra, ve makaleleriyle okullar için yazdığı tarih, dilbilgisi, imla, aritmetik gibi çeşitli konularda eserleri ayrıca kitap halinde basılmıştır. Malumat gazetesi kapatılıp da sahibi hapsedildikten sonra Sabah gazetesinde çalışmaya başlamıştır. Abdülhamit II. nin son devirlerinde, basın üzerindeki baskı son derece ağırlaştığı sıralarda dahi, Ahmet Rasim, kendi yolunda, suya sabuna dokunmadan da yazabilecek konular bulmuş, bu suretle, gazeteciliğini yine devam ettirmiştir.

Meşrutiyet ilan edildikten sonra (1908), Sabah gazetesindeki çalışmalarına devam etmekle beraber, Musavver Muhit, Haftalık Şura-yı Ümmet, Resimli Kitap, Donanma gibi dergilere de yazılar vermiş; bir ara, Hüseyin Rahmi ile birlikte Boşboğaz adlı bir mizah gazetesi çıkarmış (1908); Birinci Dünya Harbi sırasında Tasvir-i Efkâr'da, Mütareke yıllarında Yeni Gün, Eski Gün, Zaman, Vakıf gazetelerinde çalışmış; Cumhuriyet devrinde Cumhuriyet, Akşam gazetelerine yazmıştır. Meşrutiyet'ten sonraki devirde, bir yandan da fıkra makale ve hatıralarını kitap halinde yayınlamış; ayrıca Osmanlı tarihi ve Türk basın tarihine ait eserler bastırılmıştır.

Telgraf Nezareti'ndeki işinden ayrıldıktan sonra kendini yalnız gazeteciliğe veren ve bir daha memurluk kabul etmeyen Ahmet Rasim, son yıllarda İstanbul'dan Mebus seçilmiş (1927-1932); İstanbul'da, Heybeliada'daki evinde ölmüştür (21 Eylül 1932). Heybeliada mezarlığında gömülüdür.

SANATI :

Daha Darüşşafaka'da öğrencilik sırasında, arkadaşları arasında Ahmet Mithat tarafçılığı eden (Gecelerim s.51) Ahmet Rasim, basın hayatına atıldıktan sonra da onun yolundan pek ayrılmamış, söz ve yazıda "muhabata bir faide temin etmek", "vasit seviyeleri memnun edecek vuzuh, sarahat, makuliyet, düşündürücülüğü gibi havass-ı makbule [makbul hassalar] bulundurmak" (Muharrir Bu Ya, s.187) düşüncesiyle hareket etmiş; yazı nevinin her alanında kalem oynatmış, şiir, hikaye, tarih, hatıra, fıkra, edebi ve siyasi makale, tenkit, monoğrafya v.s alanlarında çeşitli eserler vermiştir. Kendi yazış tarzını, "Laf değil, muharrirlik bu !.. Yaz! Hem çalakalem yaz ! Durma yaz !" (Muharrir Bu ya s.3) diye kısaca anlatan yazar, asıl bu "çalakalem" dediği yazılarında üstün bir başarı göstermiş; sanat hüneri göstermek hevesiyle kaleme aldığı hikaye, mensur şiir v.s gibi özentili yazılarında ise daima "acemi" kalmış, hiçbir zaman iptidailikten kurtulamamıştır.

Daha Darüşşafaka'da öğrenciliği sırasında, okula gizlice sokulan Ahmet Mithat'ın Tercüman-ı Hakikat gazetesindeki rastladığı yazıların tesiriyle makale yazılarına özenen, hele başyazarlığı bir gaye edinen Ahmet Rasim, basın hayatına mütercimlikle başlamış; asıl kişiliğini, günlük gözlemlerini tesbit ettiği fıkralarda ve çoğunu hayatının son devirlerinde yazdığı hatıralarda göstermiştir. "Her hakikat güzeldir" (Fuş-i Atik s.37) düşüncesinde hareket eden yazar kendi devrindeki İstanbul'un her sınıf halkını, giyinişleri, yaşayış tarzları, adetleri, düşünceleri, inançları, dilleri ve her türlü özellikleriyle anlatmıştır.

Hatıralarında, o devrin okullarındaki terbiye sistemini, gelenekleri, ders müfredatını, bir insanın ilköğrenimden ortaöğrenimi bitirinceye kadar yetişme tarzını; basın hayatını, fikir ve sanat münakaşalarını, çeşitli yazar ve şair tiplerini; o devrin eğlence yerlerini, gizli veya açık kadın erkek münasebetlerini, ramazanda Şehzadebaşı piyasalarını, kapalıçarşı alemlerini v.s bütün girdisi çıktısıyla hikaye etmiştir.

Fıkralarında işlediği konular, şehrin günlük hayatında rolü olan tren, tünel, atlı tramvay, çok ağır giden 4 ve 5 numaralı Kadıköy vapurları, Şirket-i Hayriye iskeleleri, Terkos idaresi, arabacılar, sürücüler, çöpcüler, kömürcüler, bakkallar, sokak satıcıları, hammallar, külhan beyleri, tiyotraları v.s dir. Sık sık ele aldığı bu konuları fıkralarından birinde topluca sıralamıştır (Şehir Mektupları, c III, 144, s.116-119). Pek önemsiz gibi görünen bu malzeme onun elinde, bir şehrin günlük hayatını bütün renkleri, sesleri ve ruh halleriyle canlandırmaya vesile olmuştur.

Gazeteye günü gününe yazı yetiştirmek zorunda bulunduğu için, hatıra, fıkra ve makalelerinde arasına aynı şeyleri birkaç kere tekrarladığı da olmuştur.

"Yerli bir edebiyat" tarafçılığı eden ve fazla alafranga bulunduğu için Edebiyat-ı Cedide yazarları ile çetin mücadeleye girişen Ahmet Rasim, bu konuda "çerçevesi Fransız, kağıdı Nemçe [Avusturya], mürekkebi Çin, kalemi

İran, şekli-i tasavvuru Frenk, yazısı Türk olan bir şekli-i edebiye bir milletin tekamül ve terakki-i edebisi nazarıyla bakılamaz" düşüncesini savunmuş.

Ahmet Rasim vecihi tarzında bir takım acılı hikayeler yazmışsa da bunlar, tahlil, tasvir, teknik ve entrika ve dil bakımlarından son derece "iptidai" eserlerdir.

Darüşşafaka'da sadece matematik, kozmoğrafya, fizik, kimya, biyoloji, jeoloji, topoğrafya, belagat [Divan edebiyatı kuralları], yok denecek kadar az tarihi ve coğrafya, bol bol kısas-ı enbiya [peygamber hikayeleri], ulum-i şer'iyye [din bilimleri] mecele v.s okuyarak ve Tanzimat şair ve yazarları hakkında yalnız ağızdan kapma bilgiler edinerek; okula gizlice sokulan Tercüman-ı Hakikat Gazetesi yoluyla makale çeşitini tanıyarak ve çoğunun yalnız isimlerini duyduğu Ahmet Mithat romanları vasıtasıyla roman çeşiti hakkında bilgi edinerek; birkaç Fransız şair ve yazarlarını yarım yamalak öğrenmeye başladığı Fransızcasıyla ancak okuma kitaplarında rastladığı bazı parçalarıyla veya Türkçe tercümeleriyle tanıyarak; tiyatro diye, Galata'da Kuşlu tiyatrosundaki pandomima ve kantoları seyrederek büyüyen Ahmet Rasim, basın hayatına atıldıktan sonra kendi kendini yetiştirmeye uğraşmışsada, methodsuz ve plansız bir çalışma, Batı kültürünü gereği gibi benimsemesine engel olmuştur. Eserlerinde görülen çok büyük ustalıklar yanında şaşılacak derecede acemilikler buradan doğmaktadır.

Halk edebiyatı konusunda bir çelişkiye düşmüştür: Ortaoyunu, Karagöz v.s gibi çeşitli folklor verimlerinden büyük bir zevk aldığı, bunların önemlerini belirttiği, özelliklerini anlattığı ve milli Türk tiyatrosunun bunlardan doğabileceğini söylediği halde halk şiirine karşı menfi bir tavır takınmıştır.

Bir nesir yazarı olarak tanınan Ahmet Rasim şiirde yazmıştır. Bir kısmı Divan edebiyatı yolunda, bir kısmı da alafranga tarzda yazılmış olan bu şiirlerden yalnız eski tarzda olanlarını bazı dergilerde yayınlamıştır.

Ahmet Rasim, tarih, monoğrafya v.s gibi bilim yolunda da bazı eserler vermekle beraber Türk edebiyatında onun adının sürekli olarak yaşamasını sağlayacak yazıları Osmanlı İmparatorluğu'nun son devirlerindeki toplum hayatını bütün girdisi çıktısı ile aksettiren hatıra, fıkra ve makaleleridir.

BİBLİYOGRAFYASI:

- Beday-i Keşfiyat ve İhtiraat-ı Beşeriyeden Fonograf (1885).
Elektrikiyet-i Sakine (1885).
Cümel-i Hikemiye-i Ecnebiye (1886).
Cümel-i Hikemiye-i Osmaniye (1886).
Edebiyat-ı Garbiyeden Bir Nebze (1886).
Ezhar-ı Tarihiye (1886).
Arapların Terakkiyat-ı Medeniyesi (1887).
Cizvit Tarihi (1887).
Elektrik (1887).
Eski Romalılar (1887).
Garaib-i Adat-ı Akvam (1887).
Tarih-i Muhtasar-ı Beşer (1887).
Terakkiyat-ı İlmiye ve Medeniye (1887).
Teşekkül-i Cihan Hakkında Fikr-i İcmali (1887).
Hazine-i Mekatip (1888).
Mükemmel Münşeât (1888).
Küçük Tarih-i İslam (1888).
Küçük Tarih-i Osmani (1888).
Yeni Usul Muallim-i Sarf. II. (1888).
Yeni Usul Sarf-ı Farisi. (1888).
Eski Romalılar II. (1888).
İmla-i Osmani. (1888).
Hesap-ı Tedrici (1890).
İlk Sevgi (1890).
Osmanlı Tarihi (1890).
Bir Sefilenin Evrak-ı Metrukesi. (1891).
Endişe-i Hayat (1891).
Güzel Eleni (1891).
Leyal-i İstırap (1891).
Mehalik-i Hayat (1891).
Meşakk-ı Hayat (1891).
Meyl-i Dil (1891).
Sarf-ı İptidai (1891).
Tearib-i Hayat (1891).
Afife (1892).
Hesap Kitabı (1893).
Küçük Tarih-i Osmani II. (1893).
O Çehre (1893).
Biçare Genç (1894).
Gam-ı Hicran (1894).

Gecelerim (1894).
İki Damla Gözyaşı (1894).
Küçük Hıfzıssıhha (1894).
Mektep Arkadaşım (1894).
Nümune-ı Hayal (1894).
Sarf-ı İptidai (1894).
Tecrübesiz Aşk (1894).
Ameli ve Nazari Talim-i Lisan-ı Osmani (1895).
La Dame Aux Camelias (1895).
Mathilde Laroche (1895).
Sevda-i Sermedi (1895).
Kıraat Kitabı (1895).
Karpet Dağlarında (1896).
Hesap Kitabı II. (1896).
Asker Oğlu (1897).
Kitabe-ı Gam (1897).
Nakam (1897).
Ömr-i Edebi (1897).
Biçare Genç (1898).
Bir Sefilenin Evrak-ı Metrükeleri (1898).
Endişe-i Hayat (1898).
Güzel Eleni (1898).
Leyal-ı İstirap (1898).
Mektep Arkadaşım (1898).
Meşakk-ı Hayat (1898).
Gecelerim (1898).
Sevda-i Sermedi (1898).
Ömr-i Edebi (1898).
Ülfet (1899).
Ömr-i Edebi III. (1899).
Ameli ve Nazari Talim-i Lisan-ı Osmani (1899).
Mızıkacı Yanko ve Kamyonka (1900).
Neşede-i Ruh (1900).
Ohlan Karısı (1900).
İlaveli Hazine-i Mekatip (1900).
Mükemmel Münşeat (1900).
Elifba (1903).
Elifbadan Sonra (1903).
Kaptan Jipson (1903).
Madam Hardiber (1903).
Gam-ı Hicran (1904).
Asya Kumsallarında (1905).
Külliyat-ı Say ü Tahrir. Makalat ve Musahabat (1907).
Külliyat-ı Say ü Tahrir. Menakıb-ı İslam (1907).

Yeni Usul Muhtasar Sarf-ı Türki (1907).
Ameli ve Nazari Talim-i Lisan-ı Osmanî (1907).
Ömr-i Edebi (1908).
Hayat-ı Hakikiye Sahnelerinden. Belki Ben Aldanıyorum. (1909).
Yeni Usul Muallim-i Sarf II, III.(1909).
Yeni Usul Sarf-ı Farisi (1909).
Hanım (1910).
Resimli ve Haritalı Osmanlı Tarihi (1910).
Şehir Mektupları (1910).
Tarih ve Muharrir (1910).
Resimli ve Haritalı Küçük Tarih-i Osmanî (1910).
Resimli ve Haritalı Osmanlı Tarihi III. (1903).
Yeni Usul Muallim-ı Sarf III. (1911).
Resimli ve Haritalı Osmanlı Tarihi IV. (1912).
Resimli ve Haritalı Osmanlı Tarihi (1912).
Yeni Usul Sarf-ı Farisai (1912).
Resimli Küçük Tarih-i Osmanî (1913).
İlaveli Hazine-i Mekatip (1913).
Mükemmel Münşeat. (1913).
İki Hatırat, Üç Şahsiyet. (1916).
Romanya mektupları (1916).
Cidd ü Mizah (1918).
Eşkal-i Zaman (1918).
Eski Maceralardan. Fuş-i Atik (1922).
Hamamcı Ülfet (1922).
İki Güzel Günahkar (1922).
Tecrübeli Sarf 1. Kısım (1922).
Tecrübeli Sarf. 2.kısım (1922).
Kitabe-i Gam (1922).
İki Günahsız Sevda (1923).
İstibdattan Hakimiyet-i Milliyeye (1923).
Tecrübeli Sarf (1923).
Matbuat Hatıralarından. Muharrir, Şair, Edip. (1924).
Yeni Sarf Dersleri (1924).
Yeni Sarf ve Nahiv Dersleri (1925).
Doğru Usul-ı Kıraat (1926).
Gülüp Ağladıklarım (1926).
Muharrir Bu Ya (1926).
Falaka (1927).
Matbuat Tarihine Methal. İlk Büyük Muharrirlerden Şinasi. (1927)
Doğru Usul-i Kıraat (1927).

MADDİ UNSURLARLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

EŞYALAR

A

- Abide** : Bir insanın, olmayan hatırasını yaşatmak, devam ettirmek için dikilen heykel veya mimari eser,anıt.
- Asa** : Eskiden ihtiyarların baston yerine kullandıkları uzun sopa.

B

- Bando** : Nefesli ve vuruşlu sazlardan kurulan asker mızıkası topluluğu.
- Baramotre** : Hava yuvarı basıncını ölçmeye yarayan alettir. Her türlü değişime duyarlı bir araçtır.
- Broş** : Kadın elbiselerinin yakasına takılan süslü iğne.
- Burma** : Kıvrılarak yapılmış bir cins bilezik.

C

- Cevahir** : Pırlanta,elmas,yakut,zümrüt gibi kıymetli taşlar.
- Cımbız** : Kıl koparmaya yarayan küçük maşa.
- Cop** : Adam dövme amacıyla kullanılan içi demirli, silindir biçiminde kauçuk sopadır.

Ç

Çalpare : Parmaklara takılan, dört veya iki parça ağaçtan yapılmış zil gibi şakşak. Genellikle abonozdan yapılır. Vurdukça tok ses çıkarır.

Çan : Çınlayan madenden yapılmış vurma çalgısı. Ters çevrilmiş kadeh biçimindedir. Dış veya iç yüzüne vurarak ses çıkarılır. Dış yüzüne çekiçle, iç yüzüne bir halkaya basılmış tokmakla vurulur.

Çengel : Bir şey asmaya veya bir yere takılmaya yarayan ucu eğri demir.

Çingirak : Küçük çan. İçindeki küçük tanelerin hareketiyle ses çıkaran ve hayvanların boynuna dizi halinde takılan madeni yuvarlaktır.

D

Darbuka : Türk musikisinde bir usul vurma aleti. Daha çok kadınlar tarafından ve özellikle düğünlerde kendi aralarında düzenledikleri eğlencelerde kullanılır.

Dünbelek : Küçük davul.

E

Evrak : Kağıtlar, kitap sayfaları.

F

Fanus : Süslü, uzun ayaklı fener. Saat, mikroskop gibi tozdan korunması gerekli olan eşyaların üzerine kapatılan yarım küre şeklindeki veya şamdanların rüzgardan sönmelerini önlemek için mumun üzerine konulan değişik şekillerdeki camdan koruyucu.

Ferahi : Eskiden güvenlik kuvvetlerine mensup olanların boyunlarına taktıkları,üzeri yazılı madeni para şeklinde arma.

Fişeklik : Fişekleri alabileceği şekilde bölmelere ayrılmış, bele sarılan veya omuzdan geçirilip çapraz bağlanan bez veya deri kemer.

G

Gaddare : Küçük tüfek. İki tarafı keskin ağır kılıç, uzun kama. Cenbiyeye benzer pala çeşidi bir silahtır. Belde veya atların eyelerinde taşınır.

Gez : Uzunluk ölçen düğümlü ip. Yapı işlerinde kullanılan çekül.

Guguklu Saat : Saat başlarını ve buçukları bir guguk kuşunun çıkışı ve ötüşüyle bildiren ağaç işlemeli duvar saati.

Gümüş Mecidiye : Eskiden kullanılan ve o zamanın 20 kuruşu değerinde olan gümüş sikke.

H

Hokka : Metal,cam veya seramikten yapılmış küçük kutu biçimindeki kap. Özellikle içine mürekkep konur. Genellikle uzun bir tepsi üzerine konulmuş birine mürekkep doldurulan diğerine yazıyı kurutmaya yarayan rih konulan iki hokkadan meydana gelirdi (Hokka takımı).

Hurç : Eşya nakletmekte kullanılan, meşinden veya yelken bezinden yapılmış bir çeşit büyük heybedir. Hurç, arka tarafındaki meşin kollarla hayvanların semer veya eğerlerine bağlanır ve bir hayvana iki hurç yüklenirdi.

İ

İbrişim :İpeğin bükülmesiyle elde edilen iplik. İbrişimden, püskül,kumaş ve kese gibi şeyler yapılır.

İskemle :Arkalığı olmayan sandalyedir. İskemleler çoğunlukla eski türk kahvelerinde ve bahçelerde kullanılırdı.

K

- Kaba saz** : Klarnetten ve udtan meydana gelmiş olan saz takımıdır.
- Kama** : İğ biçiminde, basit bir kabzası ve iki yüzü keskin üstü maroken kablı ağaç bir kın içinde taşınan büyük hançer.
- Kamçı** : Bir değneğin ucuna bağlanmış deri, ip v.b.den yapılmış kırbaç.
- Karyola** : Sonyayı taşıyan tahta veya maden kısım, yataklık.
- Kase** : Cam,çini,toprak v.b.den yapılmış derince çanaktır.
- Kemençe** : Kemana benzer üç telli, küçük yaylı saz.
- Kese** : Cepte taşınan ve içine para, tütün v.b. şeyler koymak için kullanılan kumaş veya örgü küçük torba.
- Kılap** : Sırma katılarak eğrilmiş iplik.
- Kırbaç** : Kayıştan yapılmış uzun ve esnek kamçı.Kırbaç genellikle çelik çubuk, balina kemiği, kurutulmuş sığır kamışı,hint hurması dalı v.b.den yapılır.
- Kiriş** : Keman v.b. çalgılarda kullanılan, hayvan bağırsağından yapılmış tel. Ok atılan yayın iki ucunu birleştiren esnek bağ.
- Klarnet** : Tahta çalgılar ailesinden müzik aletidir. Silindir biçimindeki borunun ucuna takılı bulunan basit dil, çalgıcının soluğunu titreşim haline getirir. Anahtarlarının hashas ve yumuşak mekanizması sayesinde klarnet en sürütli ve en güç ezgileri çıkarmaya elverişlidir.
- Konsol** : Üzerinde mermer tabla ve ayna bulunan, duvara dayalı kullanılan, çekmeceli yüksek dolap.
- Kovan** : Arılar için yapılan barınak.

Kudüm : Mehter takımlarında ve genellikle mevlevi tekkelerinde kullanılan, madeni kaseli küçük iki davuldan meydana gelen usul vurma aletidir.

Kundak : Yeni doğmuş bir çocuğun üşümemesini, gövdesinin ve kemiklerinin düz durmasını debelenmemesini sağlamak amacıyla sıkıca sarıp sarmaladığı bezler.

Küfe : Ağaç çember veya dallardan örülmüş derin ve büyük sepettir. Küfe genellikle söğüt veya başka ağaç dallarında yapılır.

L

Lata : Genellikle dikdörtgen kesitli dar,ince,uzun tahtadır.

Laterna : Bir kolun çevrilmesiyle çeşitli havalar çalınan sandık biçiminde çalgı. Laterna mekanik bir org çeşididir. İçinde iki körük ve bakır sivri uçlarla donatılmış bir silindir bulunur. Çalgının manivelası çevrilince her sivri uç karşısına düşen belirli bir supapı açar ve bu arada geçen hava akımı titreşim meydana getirir.

Lobut : Kalın, kısa, düzgün sopa. Kolu kuvvetlendirmek için bir jimnastik aracı olarak özellikle İran'da güreşçiler tarafından kullanılmaya başlanan lobutlar demirden yapılırdı. Kol,omuz ve sırt kaslarını genişletmek için yararlanır.

M

- Makara** : Üzerine her türlü bükülebilir madde (kablo,halat,ip,iplik,şerit, film v.b.) sarılan kenarları, çıkıntılı silindir.
- Maytap** : Yakıldığı zaman renkli ışıklar saçan havai fişek.
- Mehterhane** : Zurna,nakkare,nefir,zil,davul ve kösten kurulu askeri mızıkta takımı.
- Mesina** : Suni veya sentetik hamadde ile tek kat çekilmiş değişik kalınlıkta iplik. Balıkçıların olta ipi olarak kullandıkları ipekten veya naylondan tel.
- Meşin Kabı** : Sepilenmiş koyun derisi kabı.
- Minber** : Camilerin içinde hatibin çıkıp vaiz verdiği, hutbe okuduğu yüksek ve merdivenli kürsü.
- Muska** : İnsanları bazı hastalık veya tehlikelerden koruyacağına inanılan, genellikle üçgen şeklinde katlanarak üstte taşınan arap harfleriyle dua yazılmış kağıt.
- Muşamba** : Kurutucu bir yağla kaplanarak su geçirmez hale getirilmiş kalın bez.
- Mühre** : Kağıda yumuşaklık, parlaklık ve düzlük vermek için kullanılan camdan alet.

N

- Nakkare** : Mehtherhane takımında yer alan, iki değnekle vurularak çalınan bir çeşit küçük davul, dümbelek. Buna çifte nakkare de denir.
- Nal** : Öküz,at v.b. hayvanların tırnaklarına çakılan demir parçası.
- Napolyon** : Yirmi frank değerinde altın para. Fransa'da önce 1803'te I.Cumhuriyet zamanında Napolyon Bonapart tarafından bastırıldı.

Nazar Takımı : Değişik nazarlık araçlarının bütünüdür. Nazar boncuğu, hint karıncası boynuzu, kurt dişi, bir diş sarımsak, çörekot, bir dizi çatallı mercan, pavurya dışından meydana gelen takıma denir.

O

Ocak Maşası : Ateş tutmaya veya korları karıştırmaya yarayan demir alet.

P

Papel : Eskiden bir liralık kağıt para.

Pusula : Mağnetik, mıknatıslanmayan bir maddeden yapılmış, ortasında, uçları daima yerin mağnetik kutuplarına yönelerek Kuzey doğrultusunu gösteren mıknatıslanmış bir ibre bulunan kutu.

R

Rahle : Üzerinde kitap okunan veya yazı yazılan, bazıları açılır kapanır, alçak, küçük masa. Yanındaki ayakları oymalı kenar pervazları ve üzeri düz tahta sehpa veya sıra biçiminde olan rahle, Türk el sanatlarının önemli ürünlerinden biridir.

S

Sahan : İçinde yumurta v.b. şeyler pişirmeye veya yemek koymaya ve ısıtmaya yarayan, derinliği az madeni kap.

Sapan : Toprağı kazarak alt üst etmeye yarayan demir bir ucu bulunan çift süren hayvanların çektiği alet.

Saz Takımı : Keman, kanun, ut v.b. sazları çalan kimselerden meydana getirilmiş çalgı takımı.

Seccade : Üstünde namaz kılmaya yarayan küçük halı. Kilim veya kumaş yaygı, namazlık.

Sedye : Hasta veya yaralı taşımaya yarayan sabit veya hareketli dört kolu olan içi kumaş veya kauçukla kapatılmış, tahta veya madenden yapılmış çerçeve.

Sicim : Kenevir,keten v.b. bitkilerin liflerinden yapılan ve bağlamak, sarmak,tutturmak v.b. işlerde kullanılan ince ip.

Sustalı Çakı : Sustasına parmakla basılınca birden kesici kısmı ortaya çıkan bir çeşit büyük çakı.

Süngü : Tüfeğin namlusuna takılan küçük sivri bir kılıç şeklinde delici silah. Batı pireneler’de yaşayan Basklar tarafından icat edildiği sanılır.

Ş

Şakşak : Orta boy maşa biçiminde bir yere vurulduğunda "şak şak" diye ses çıkaran araçtır. (Bununla, orta oyununda pişekar,kavukluya,hokkobazlar da

Şamdan : İçine mum yerleştirilen destek. Şamdan genellikle, altın, gümüş,pirinç,bakır gibi madenlerden yapılırdı.

T

Taç : Asalet, iktidar, kuvvet veya hükümdarlık sembolü olarak başa giyilen, çoğunlukla mücevherle süslü madeni başlık.

Tas : İçine sulu şeyler konulan madenden yapılmış yayvan kap.

Testere : Kesilecek malzemeye veya yapacağı işe göre değişik biçimler alan ve genellikle üçgen şeklinde dişler taşıyan özel çelikten yapılmış lama.

U

Ustura : Traş olmak için kullanılan keskin, açılır kapanır bıçak. Ustura yavaş yavaş yerini traş makinesine bıraktı.

Usturpa : İnce bir halatın ucuna kurşun parçası bağlanarak meydana getirilen bir çeşit kırbaçtır.

V

Varil : Küçük fıç.

Z

Zilli Maşa : Maşa biçiminde iki ana koldan meydana gelmiş bir Türk halk çalgısı. Her iki kolun uç tarafları iki çatalla ayrılmış ve bu çatalların uçları birbirine ayrı bir çubukla bağlanmıştır.

Zurna : Keskin bir ses çıkaran , çoğunlukla davul veya dümbelek eşliğinde çalınan nefesli saz.

MEKANLAR

A

Aktar : Baharat, ev ilaçları malzemesi, Anadolu'da iğne, iplik, tütün gibi değişik ve çeşitli ufak tefek şeylerin satıldığı dükkan.

Arnavutköy : İstanbul boğazının batı yakasında Kuruçeşme ile Bebek arasında yer alan bir semt. Dik yamaçlar önünde yalın bir şerit meydana getirir. Akıntıburnu'da kıyı, denize doğru ilerler iskele burnun güney batısında yer alır. Arnavutköy gerisindeki sırtlarda çilek yetiştirilir. Beşiktaş ilçesine bağlıdır.

Avusturya : Avusturya Cumhuriyetinde. Tuna vadisinde eyalet. Tuna nehri bu eyaleti batıdan doğuya keser. Bir sanayi eyaletidir.

Ayasofya : Doğu Roma İmparatorluğu devrinde İstanbul'da yapılan en ünlü Bizans kilisesidir.

Azak : S.S.C.B'de şehirdir. Don ırmağının ağzında ve Azak denizi kıyısındadır.

B

Bab-ı Ali : Osmanlı devleti zamanında İstanbul'da Sadaret, Dahiliye ve Hariciye nezaretleriyle Şurayı Devlet dairelerini bulunduğu bina.

Bab-ı defter: Osmanlı Devleti zamanında para işlerini yürüten kuruluş, Maliye Bakanlığı.

Balat : İstanbul'da Haliç'te Fener ve Ayvansaray arasında büyük mahalle. Türkler İstanbul'u alınca eserler burada oturtuldu.

Baloz : Serseri takımının gittiği meyhane.

Batakhane : Devam edenleri dolandıran veya kötü bir duruma düşüren yer. İşleri normal yürümeyen veya yürütmeyen yer, kurum.

Beşiktaş : İstanbul'da Boğaziçi'nin Rumeli kıyısında Dolmabahçe ile Ortaköy arasında ilçe.

Beyazıt : İstanbul'un Eminönü ilçesinde bucak. Beyazıt Camii'nin çevresindeki semti içine alır. Şehrin önemli kültür ve iş merkezlerindedir.

Beyoğlu : İstanbul'da semt. Haliç'in kuzeyinde batıdan Kasımpaşa deresi, doğudan Dolmabahçe (Gazhane) deresi vadileri arasında kalan bütün alanı kaplar. Üç taraftan dik yamaçlara dayanan fakat kuzeyde Şişli'ye doğru yükselerek devam eden az eğimli bir alan üzerinde yayılır.

Budun : Maceristan'ın başşehri olan Budapeşte'nin Tuna nehrinin kuzeyinde kalan kısımdır.

C

Cambazhane: Cambazların hünerlerini gösterdikleri yer.

Cenova : İtalya'da şehir, Liguria'da, il idare merkezi, Cenova körfezi kıyısındadır. Halkı geçimini denizden sağlar.

Cezair : Kuzey Afrika'da Cumhuriyet, Doğu'da Tunus, Batı'da Fas arasındadır.

Ç

Çemberlitaş: İstanbul'da semt ve bu semte adını veren Bizanslılardan kalma Dikilitaş. Bugünkü Çemberlitaş semti, Bizans devrinde resmi törenlerin yapıldığı bir meydandı.

Çengelköyü : İstanbul'da Boğaziçi'nin Anadolu kısmında köy. Güneyinde Beylerbeyi, kuzeyinde Vanikoy bulunur. Çengelköyü, Boğaz kıyılarının güneyinden gelirken kuzeydoğu yönünden kuzey yönüne dönerken meydana getirdiği bir koy kenarında yer alır.

Çerkezköyü: Marmara bölgesinin Trakya kesiminde ilçe merkezi. İstanbul Edirne demiryolunda, 160 metre yükseklikte, Saray Silivri yolu üzerindedir.

D

Darülbedayi: 1914'e kadar konservatuvar verilen ad. Şehir tiyatrosudur. Darülbedayi-ı Osmai de denir. İstanbul belediyesine bağlı ilk tiyatroya verilen addır.

Darüşşafaka: İstanbul'da fakir, öksüz ve yetimler için kurulmuş ilk yatılı lise. Amacı, Kapalıçarşı'daki esnaf çıraklarının boş vakitlerini değerlendirmek ve onları eğitmektir. Aksaray'daki Ebubekirpaşa mektebi, okulun bir şubesi olarak eğitime başladı.

Der'a : Suriye'de şehirdir. Havran'da, idare merkezi, Ürdün sınırı yakınında, Şam-Amman yolu üzerindedir.

Dergah : Bir tarikata mensub dervişlerin toplanıp zikir ettikleri, tarikatın törenlerini uyguladıkları yer, tekke.

Divanhane : Geniş sofa, salon. Divan toplantısının yapıldığı daire. Eski Türk evlerinde bahçe veya avludan girilerek, ikinci kata çıkarken merdivenin açıldığı bölüme divanhane denir.

Divanyolu : İstanbul'da, Divanyolu'nda Adalet Sarayı, Hipodram ve Antiokhos Sarayı arasındaki alanda 1963'te İstanbul Arkeoloji müzelerince yapılan kazı. Bugün açık hava müzesi durumundadır.

Dolmabahçe: İstanbul'da Boğaziçi'nin Avrupa yakasında, Kabataş ile Beşiktaş arasında semt. Kardeniz seferinden dönüşünde buraya çıktığına inanılırdı.

Dörtyol : Akdeniz bölgesinde (Adana bölümü, Hatay ili). Dört mahalleden meydana gelir.

Dumlupınar: İçbatı Anadolu'da Kütahya iline bağlı ilçe merkezidir. Kütahya'ya kara yolu ile bağlıdır.

E

Eflak : Tuna prensliği, Buđdan ile birlikte Romanya krallığını meydana getirti. Bugün Romanya'nın iki coğrafi bölgesini teşkil eder. Olt'un doğusunda Muntenia, batısında Oltenia.

Erdel : Romanya Cumhuriyeti'nde tarihi veya cođrafi bölge. Merkezi, Kolozsvar.

Eskişehir : İç Anadolu'da (Yukarı Sakarya bölümü) il merkezi şehir. Şehir, Eskişehir ovasının güneybatı kenarında ovayı çerçeveleyen yaylanın dik kenarı önünde kurulmuş ve ova ortasına doğru gelişmiştir.

F

Fatih : İstanbul'un semtlerinden biri. Adını, basık bir tepe üzerinde ve eskiden bir kilise bulunan yerde Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılmış cami ve kulliyeden alır.

Feshane : Fes yapılan yer.

Fethiye : Akdeniz bölgesinde ilçe merkezi kasaba. Aynı adı taşıyan körfezin kıyısında Muđla'ya 165, Aydına 290 km. Uzaklıkta.

Fulya Tarlası: Fulya Tarlasında, yaprakları hasırotu yaprağını andıran Fulya, koku bitkisi olarak yetiştirilir. Çiçeđin taç kısmı çok gelişmiştir ve sarı renktedir. Kokusu keskin ve belirgindir.

G

Galata Kulesi: İstanbul'un Galata semtinde Cenevizlilerin Galata surlarına ek olarak yaptıkları kule. Karaköy yakınındaki sahilde Cenevizlilerin geceli gündüzlü çalışmalarıyla meydana geldi.

H

Halep : Suriye'de şehir, il idare merkezi, Kuvayk kıyısında. Eskiden Mezopotamya ile Akdeniz arasındaki kervan yollarının kavşağı olan

Halep, bugün canlı bir kara ve demiryolları kavşağı, aynı zamanda da Kuzey Suriye'nin sanayi ve ticaret merkezidir.

Haliç : İstanbul şehrinin, İstanbul ve Beyoğlu semtlerini ayıran koy'a yani İstanbulun iç limanına verilen ad.

Hapishane : Mahpusların cezaları süresince kapatıldıkları yer cezaevi.

Haydarpaşa: İstanbul'un Anadolu yakasında, Üsküdar ile Kadıköy arasında suni liman, Anadolu demiryollarının başladığı istasyon, Kadıköy'ün sınırları içinde bir semt.

Heybeliada : İstanbul'daki adalar arasında büyüklük yönünden ikinci olan.

Hicaz : Suudi Arabistan krallığında genel valilik. Ürdün, Necid ve Asır arasındadır.

İ

İskenderun : Akdeniz bölgesinde Hatay ili ilçe merkezi şehir ve liman. Şehir İskenderun körfezinin Amanos dağları önünde bir yalı ovasında kurulmuştur. Anadolu demiryollarına Toprakkaleden bağlandığı gibi, işlek Adana – Antakya karayolu buradan geçer ve Belen geçitini aşarak şehri il merkezine bağlar.

K

Kadıköy : İstanbul'un Anadolu yakasında, Marmara kıyısında, bir parçası ve İstanbul ilinin bir ilçesi. Kadıköy, kuzeyde Haydarpaşa ve güneyde Kalamış koyları arasında denize doğru ilerleyen, en yüksek yeri 40 metre olan bir sırt üstünde kurulmuştur. Batıdan denizin kuşattığı yerler doğuda kısmen Kurbağalidere ile sınırlanırsa da, şehir daha ötede bir yandan Acıbadem – Çamlıca'y'a, bir yandan da Kızıltoprak'a doğru uzanır.

Kameriya : Kamara, üstü kubbeli oda veya yer. Yaz günlerinde oturmak üzere kafes tarzında, kubbeli olarak yapılan, çevresi sarmaşık ve diğer çiçeklerle örtülü bulunan yer, çardak.

Karaköy : İstanbul'da semt. Galata'nın köprüye yakın olan kıyı kesimi. Arap Camii ve Kemankeşmustafapaşa Mahallesi içine alır. İstanbul'un en canlı iş semtleri arasında sayılır. İş hanları, bankalar, ticaret evleri.

- Karaman** : İç Anadolu bölgesinde il, merkezi şehir.
- Kasımpaşa** : İstanbul'da Haliç'in kuzey yakasında büyük bir semt. Beyoğlu ilçesi içinde bucak. Semt, adını Kanuni Sultan Süleyman'ın vezirlerinde Güzelce Kasım Paşa'dan aldı.
- Kızıltoprak** : İstanbul'un Anadolu yakasında semt. Tren istasyonu.Ortasından Bağdat caddesi, kuzeyinden de Kayışdağı caddesi geçer.
- Korfu** : Yunanistan'da il merkezi, Korfu adasının doğu kıyısında 27000 nüfuslu şehir. Venediklilerden kalma kale.
- Krakovi** : Polonya'da şehirdir. Voyvodalık merkezi. Yukarı Vistul kıyısında, Varşova'nın 365 km. Güneyindedir. Bir sanat şehri olan Krakovi, Polonya'nın eski eserler bakımından en zengin yeridir. Notre-Dame kilisesi buradadır.
- Kudüs** : Yakındoğu'da şehir. Müsevi, hirstiyan ve müslüman dinlerinin kutsal şehri.

Kumarhane : Kumar oynanan yer.

Kumkapı : İstanbul'da (Marmara kıyısı) semt. Adı, Bizans devrinde kara içine sokulmuş ve önü bir mendirekle korunmuş Kontoskalion limanına açılan bir sur kapısına sonraları Türkler tarafından verilen addan türedi.

L

Lahsa : Suudi Arabistan'da il, Basra körfezi kıyısında, Katar yarımadası, Kuveyt ve Rub el-Hali arasındadır. Merkezi Hufuf'tur. Lahsa geçici bataklıkların yer yer de daimi gölleri bulunduğu alçak ve nispeten sulak bir ovardır.

Leb-derya : Deniz kenarı.

Litvanya : Sosyal Sosyalist cumhuriyeti,Rusça Litovskaya S.S.R, S.S.C.B de Federal cumhuriyet. Baltık denizi kıyısında. Başkenti Vilnius.

M

Mabeyn : Eski konak ve saraylarda harem ve selamlık bölümlerini ayıran daire. Zülvecheyn de denir. Mabeyn odası, saray ve konaklarda harem ve selamlık bölümleri arasında ve iki bölüme de kapısı olan oda.

Malta : Avrupa'da devlet. Güney Akdeniz'de uzanan Malta takım adasında, Sicilya'nın güneyinde . Başkenti La Valletta Sliema ve Ramun ile birlikte tek bir yerleşme merkezi meydana getirir.

Mano : Batı Afrika'da ırmak, Atlas okyanusuna dökülür. Liberya'da doğan Mano'nun aşağı çığı, Liberya ile Sierra Leona arasında sınır çizer.

Marsilya : Güney Fransa'da liman şehri. Fransa'nın ikinci büyük şehri.

Matbaa-i Amire: İlk resmi Devlet basım evidir. Harbiye Mektebi matbaası, Ceridehane, Mektebi Tıbbiye-i Adliye Matbaası, Darülmaarif Matbaa, v.b. basım evlerinin faaliyetinden sonra Takvimhane ve Darüttıbaa matbaalarının birleştirilmesiyle meydana getirildi.

Misafirhane: Konukların konakladıkları yer. Gezginlerin konakladıkları han, kervansaray v.b.

Mostar : Yugoslavya'da (Hersek) kasaba. Hersek'in eski merkezi, Neretva kıyısındadır. Mostar Şark havasını muhafaza eden güzel bir şehirdir.

Muvakkithane: Vakti tayin etmeğe yarayan araçların bulunduğu bina. Muvakkithane'lerde namaz ve ezan vakitlerinin tayini için gereken ayarlı saatler bulunurdu. Bu binaların bir veya birkaç penceresi sokağa açılır.

N

Nablus : Ürdün'de vilayet merkezi, şehir. Kudüs'ün Akdeniz'e doğru açık bir çukurluğun girişinde, Samiriye bölgesinin en büyük ticaret merkezidir.

Napoli : İtalya'da şehir. Campania'nın merkezidir. Napoli körfezi kıyısında, il idare merkezidir. Büyük bir yolcu limanıdır.

O

Osmaniye : Akdeniz bölgesinde Adana ili ilçe merkezi şehir. Verimli ve portokal bahçeleri ile çevrili bir ova ortasındadır. Adana'yı Gaziantep – Urfa ve Maraş – Malatya doğrultularına bağlayan karayolu buradan geçer.

P

Petersburg : A.B.D'de şehirdir. James River'in kolu olan Appomatox ırmağı kıyısında, 41000 nüfuslu. Irmak limanı ve tarım pazarıdır.

Prag : Çekoslavakya'nın başkentidir. Bohemya'nın merkez kesiminde Viteva kıyısında , ırmağın Elbe (Labe) ile kavuştuğu yerin yukarisındadır.

Prusya : Kuzey Almanya'da eski devlet başkenti Berlin. Prusya başlangıçta bir polanya düklüğüdü.

R

Ragusa : İtalya'da şehirdir. Sicilya'da il idare merkezi, İrminio vadisine hakim bir tepe üzerindedir. Şehir iki ayrı çekirdekten meydana gelir.

Rakka : Suriye'de bir şehir. Fırat yakınında ırmağın balık ile kavuştuğu yerin yukarisında 87000 nüfusludur. Yakınında petrol yatakları var.

Riga : S.S.C.B'de şehir. Letonya'nın başkenti. Riga körfezi kıyısında 875000 nüfusludur. Bir idare ve fikir merkezi olan Riga, Leningrad'dan sonra Sovyet Rusya'nın batıdaki ikinci limanıdır. Aynı zamanda sanayi merkezidir.

S

Samatya : İstanbul'da Marmara kıyısında, Yenikapı-Yedikule arsında semt. Bugün Kocamustafapaşa'dır. Samatya adı, Bizans devrinden kalan Psammatheia'dan (kumluk) gelir.

Sarayburnu : İstanbul'un kuzeybatı köşesinde, Haliç yalısını Marmara kıyısından ayıran burun. Bizans devrinde buraya "Aziz Demetrios" burnu denirdi; batıdaki Sirkeci kesimi bugünkünden farklı olarak bir koy görünüşünde olduğu için Sarayburnu daha belirli bir çıkıntı meydana getirirdi.

Selamlık : Saray, Köşk ve Konaklarda erkeklere ayrılmış bölüm. Haremden ayrı olarak yalnız erkeklerin oturacağı bir kısımdır. Evin erkekleri özel işlerinin dışındaki vakitlerini genellikle selamlıkta geçirirler. Misafirlerini burada ağırlarlar. XVII. Yüzyıla kadar Selamlıklar ev sahibinin resmi çalışma dairesi durumundadır.

Silezya : Çekoslavakya'da bir bölgedir.

Sille : İç Anadolu bölgesinde (Konva ili, merkez ilçesi) bucak: 8732 nüfuslu (1990). Çevresinde civa yatakları.

Ş

Şimendifer : Demiryolu.

T

Telgrafhane: Telgraf aracılığıyla kişiler arasında haberleşmeyi sağlayan daire, telgraf dairesi.

Tevkifhane : Tevkif edilen kimselerin, hapishaneye gönderilmeden önce konulduğu yer, tutuklu evi

Tophane : İstanbul'da semt. İstanbul boğazının Rumeli yakasında Galata (Karaköy) ile Salıpazarı arasında yer alır. Adı, Fatih Sultan Mehmet tarafından kurularak Kanuni Sultan Süleyman zamanında geliştirilen Büyük Tophaneden gelir.

Topkapı : İstanbul'da semt. Fatih ilçesinin Şehremini bucağı içinde bulunan semt. Beyatıtağa, Fatmasultan, Arpaemini mahallelerini içine alır. Semtin adı İstanbul'un Kara Surlarının orta kesimindeki kapıdan gelir.

Topkapı Sarayı : İstanbul'da, Saryburnu sırtları üzerinde Fatih devrinden Abdülmecid'e kadar Osmanlı Padişahlarının oturduğu saray. Dolmabahçe sarayı yapılıncaya kadar Abdülmecid de burada oturdu.

Tulumbacı Koğuşu: Külhanbeylerin toplandığı yer.

Y

Yafa : İsrail devletinde şehir. Şehri çevreleyen portakal ve meyve bahçelerinin düzenli bir trafik sağladığı limanı.

Yedikule : İstanbul'da (Fatih ilçesi) semt. Samatya – Kazlıçeşme arasında yer alır.

ULAŞIM ARAÇLARI

B

- Barko** : Güverteli veya güvertesiz çeşitli tip yelken kullanılan ufak tonajda, genellikle 100 tondan ufak ve üç direkli yelkenli gemilere verilen ad.
- Briçka** : Rusya'da kullanılan üstü kapalı, kışın kızak haline sokulan, sorgun ağacından yapılmış hafif araba.
- Brik** : Önde çok yüksek bir oturma yeri, arkada da boylamasına yerleştirilmiş oturulacak yerleri bulunan dört tekerlekli yaylı at arabası.

F

- Fayton** : Körüklü, dört tekerlekli, atlı binek arabası.

K

- Koçu** : Direkler üzerine kurulmuş zahire arabası. Osmanlı İmparatorluğunda kullanılan bir araba çeşidi. Koçu, dört tekerlek üzerine oturtulmuş kare şeklinde pencereci bir odadan meydana gelir. Yayı ve makası yoktur.

Kupa Arabası: Dört tekerlekli genellikle iki kişilik kapalı arabadır.

L

- Lando** : Dört tekerlekli ve içinde dingillere paralel olarak düzenlenmiş karşılıklı iki oturma sırası bulunan araba.
- Lokomotif** : Demiryolu üzerinde bir vagon üzerine monte edilmiş, buharlı, elektrikli, termik motorlu veya sıkıştırılmış havalı makine.

P

- Panorama** : Çift gözlü içinde çeşitli manzaralar bulunan araç.
- Paraşol** : Tek at koşularak çektirilen, üzeri kapalı, etrafı açık araba.
- Petalya** : Küçük sandal.

T

- Talika** : Yük taşımak için özellikle Rusya'da kullanılan üstü kapalı dört tekerlekli bir at arabası tipi.
- Tayyare** : Şimdi uçak deniliyor. Tayyare kelimesi "çalışmadan, havadan gelen para" anlamındadır. Uçak anlamını Osmanlıcada almıştır.
- Tramvay** : Yol profili üzerinde çıkıntı yapmayacak şekilde döşenmiş raylarda hareket eden taşıt.

V

- Vagon** : Demiryolu arabası. Yük ve yolcu taşımak amacıyla bir demiryolu üzerinde çalışan taşıttır.

Ahmet RASİM'in

"*Muharrir Bu Ya*" Eserindeki

Maddi Unsurların Genel İndeksi

A

- Abide** , 12
Ada ,197
Adalar ,314
Adana ,341
Afganistan ,142
Ahır ,54
Akdeniz adaları ,18
Aksaray ,86,381,409,411,515
Aktar ,54
Albüm , 260
Aleksandr Caddesi ,48
Alman fabrikaları ,218
Almanya ,201,213
Altın araba ,518
Amerika , 213,214,215,244,330,505
Anadolu , 63,90,173,330,331,332,339,394,396
Ankara ,237,384
Araba ,12,472,489,501,503,509,517,518
Arabistan , 188,341
Ardahan ,204
Arnavutköyü ,454
Asa , 129
Asker kulübü , 46
At , 41
Avrupa ,82,112,214,232,242,244,284,285,421
Avusturalya ,159
Avusturya ,17,18,213
Avusturya Fabrikaları ,218
Ayasofya ,46
Ayna , 76,257,357
Ayran kepçesi , 395

Azak ,292

B

Bab-ı Ali ,21,201,424

Bab-ı Ali Caddesi ,188,213,465

Bab-ı Ali Tercüme odası ,199

Bab-ı defter ,21

Bab-ı Halil ,150

Bağdat ,175,180,314,341,350

Bahçe , 60,174,226,237,252,284,357

Bahçe kapısı , 43

Bakkal ,56,132,189,348,447

Bakkaldükkanı ,388

Balat ,519

Balkon ,34,360

Balon , 100

Baloz ,373

Balta , 235

Bandırma ,266

Bando , 223,297

Banka ,237,242

Bar ,389

Bardak , 358

Barko ,278

Barometre , 191

Basın dairesi ,216

Basra Körfezi ,142,170

Baston , 75,129,321,444,518

Batakhane ,117

Bavul , 34,40

Belçika ,201

Belediye Bahçesi Gazinosu ,49

Berber dükkanı ,444

Beşik , 360,443

Beşiktaş ,424

Beyazıt ,87

Beyazıt meydanı ,472

Beyoğlu ,49,91,123,297,303,321,402,478

Beyrut ,149

Bıçak ,106,350,379,479

Bodrum ,365

Boğaziçi ,199,252,423
Bohça , 109
Bomba , 151
Bosna ,341
Bosna Hersek ,17
Brička 509,516
Brik ,509,515
Broş , 258
Budun ,341
Bulgaristan ,17,33,36,37,41,48
Burma ,500
Bursa ,38,283,341
Bükreşteki Askeri Kulübü ,46
Büro ,217
Bürüksel ,217
Büyükada ,226

C

Cadde , 42,48,409,411,475
Cam , 432
Cambazhane ,57
Cami ,46
Cami avlusu ,82,223
Cennet-i Ala ,225
Cenova ,200
Cetvel , 86
Cevahir , 95
Ceyb-i Hümayun Dairesi ,433
Cezaevi ,276
Cezayir ,100,341
Cımbız , 493
Cop , 366,507

Ç

Çalpare , 62,95,397
Çamaşır kafesi , 61
Çamlıca ,127
Çan , 41
Çanta , 459,505,514

Çarşı , 124,132,141,266,473
Çemberlitaş ,313
Çemberlitaş Hamamı ,181
Çengel , 272
Çengel köyü ,211
Çerçeve , 418
Çerkez köyü ,147
Çingirak , 360
Çifte nakkare ,118
Çiyutyavekya ,200
Çöl ,156
Çukurbostan ,104

D

Dağ ,55,169,228,360
Dağlar ,34
Daire ,212,217,336,432
Darbuka , 171,172,397
Darülbedayi ,85
Darüşşafaka ,55,239
Davul , 62,118,171,223,256
Davul tokmağı , 397
Defter , 173,198
Demir , 232
Demir kalem , 233
Der'a , 150
Dere ,228
Dergah ,373
Dershane ,39,240
Devlet Basımevi binası ,48
Dimitraki ,95
Divanhane ,387
Divanyolu ,46,474
Diyarbakır ,341
Doğancılar Meydanı ,100
Doğu Rumeli ,33,37
Dokuz Kubbe ,46
Dolap , 387
Dolmabahçe ,404,454,489
Dörtyol ,141
Dumlupınar ,184,268,329
Düdük , 41,314,355,360,506

Dükkan ,61,123,132,141,188,189,312,380,410,411,437,461
Dümen , 350
Dünbelek , 62

E

Eczahane ,98
Edirne ,33,294,341
Eflak ,341
Eftim'in Meyhanesi ,132
Ege Adaları ,25
El-Ariş ,160,161
Erdel ,341
Erzurum ,202,203,341
Esirpazarı ,313
Eskişehir ,141
Ev ,54,60,116,180,216,225,250,298,360,380,410,444
Evin bodrumu ,102
Evrak , 276

F

Fabrika ,212
Fanus , 112
Fas ,17,22
Fatih ,102
Fatih Camii ,103
Fayton ,75,123,509
Fener , 355,481,483
Ferahî , 22
Feshane ,21
Fethiye ,102
Filibe ,33
Filistin ,163
Fincan , 80,358,396
Firengistan ,349
Fişek , 160
Fişeklik , 42
Flüt , 171,172,397
Fransa ,200,201,214,220,295,330

Fulya tarlası ,82

G

Gaddare , 411

Galata ,95,134,321,436,488,489

Galata kulesi ,100

Galata'daki Tiyatro ,56

Galatasaray ,275,276,277,301,302

Gazete , 12

Gazetecilik mektebi , 217,244

Gazino ,42,43,271,297,373,381,382,389,436,451,455

Gelin arabası ,516

Gemi ,18,19,76,95,149,158,349,401,403

Genelev ,132,297,365,378,381,383,410,411,478

Gez , 401

Gitar , 299

Gömlek , 168,172

Gözlük , 37,238,501

Guguklu saat , 387

Gümüş meci diye , 22

H

Hafya deryası ,351

Halep ,141,142,196,341

Halep yolu ,161

Halı , 211,357

Haliç ,401

Hamam ,60,98,182,226,364

Han ,87

Hapishane ,268,365

Harita , 104,105,156

Hasır , 101

Havan , 84,395

Haydarpaşa ,359

Haydarpaşa İstasyonu ,140

Hayvanat Bahçesi ,47

Heybeliada ,238

Heykel , 34,44,45

Hicaz ,63

Hindistan ,159
Hokka , 276
Hurç , 34

I

Irak ,63,149,188

İ

İbrişim , 493
İğne , 358,396
İkinci Aleksadr Caddesi ,43,46
İngiltere ,159,167
İplik , 396
İran ,142,211
İskemle , 61,70,80,82,101,231,366
İskenderun ,141
İslam mabedi ,46
İspanya ,201
İstanbul ,23,80,81,90,120,121,133,137,140,149,150,152,160,172,180,183,187
188,190,191,200,201,202,205,211,223,225,268,271,293,295,339,
341,387,413,461,466,471,478
İstanbul Caddesi ,43
İstatistik dairesi ,48
İsveç ,332
İtalya ,295
İzmir ,27,271,374

J

Jilet , 493

K

Kaba saz , 64
Kadeh , 272,411

Kadıköy ,87,127,132,134,198,230,314
Kadırğa Limanı ,87
Kaf Dağı , 12
Kafes ,70,119,122
Kağıt , 12,180,189,190,233,254,474
Kağıt takımı , 54
Kağıthane ,373
Kahve ,38,48,60,121,271,297,365,411,444
Kahve takımı , 396
Kaldırım ,360
Kale ,168,299
Kalem , 11,12,13,182,212,228,231,263
Kama , 381,411
Kamçı , 41,129,184,420,500
Kameriya ,252
Kamyon ,505
Kanepe , 123,486,489
Kapalı araba ,365
Kapı , 41,54,84,103,159,211,212,297,350,358,367,391,425,426.429,432,479,
481
Kara Cami ,46
Karadeniz ,201
Karakol ,453
Karaköy ,449
Karaman ,341
Karpat Dağları ,45
Kars ,203,204
Karyola , 42
Kasaba ,35,169
Kase , 358,438
Kasımpaşa ,87,224
Kaşık , 111,366
Kayık ,12,134,252,401
Kayseri ,64
Kazan , 297,395
Keman ,299,313
Kemençe , 134
Kemeraltı ,372
Kese , 514
Kılap , 369
Kılınc , 23,351,355
Kır mandırası ,97
Kırbaç , 506,276
Kırım Hanı ,293

Kızıltoprak ,55
Kilim , 357
Kilise ,46
Kilit , 481
Kiriş , 401
Kitabevi ,190
Kitap , 13,39,63,181,187,189,190,191,216,212,213
Kitapçı Dükkanları ,189
Klarnet , 297,369
Koçu ,516
Koltuk , 61,109,123,226,297,365,479,516
Komiserlik ,42
Konak ,158,516
Konak arabası ,515
Konsol , 418
Korfu ,204,205
Koşu arabası , 507
Kovan , 395
Köprü , 23,401,402,403,404,405,406,449,488,505
Köşk ,84,237
Köy ,35,169,394
Krakovi ,215
Kudüm , 62
Kudüs ,147,149,150,156,161,162
Kukla , 57
Kumarhane ,297,300,365,383,410
Kumkapı ,313
Kundak , 443
Kupa arabası ,509,514
Kurşun , 103
Kurşunkalem , 12
Küfe , 409
Küp , 484
Küpe , 12,24,258
Kürdistan ,341
Kürek , 134,400
Kürsü , 39
Kütüphane ,196

L

Lahsa ,341
Lando ,509
Lastik , 357
Lata ,401
Laterna , 369,479
Leb-ı derya ,210
Lehistan ,217,220
Litvanya ,215
Lobut , 129,366
Lokomotif ,558
Lübnan ,143,144,147,148
Lüleburgaz ,135,147

M

Mabeyn ,425,426
Mahalle ,55,83,387,444,507
Mahalle Kahvesi ,54,187
Makara , 350
Makas , 474
Malta ,200
Manav ,447
Manda arabası ,505,506
Mandıra ,97
Mangal , 462,508
Mano ,383
Marsilya ,200
Masa , 12,61,271,275,276,367,433
Maşa , 387,397
Matbaa ,134,425,426,429,432
Matbaa-i Amire ,48,181
Maytap , 160
Medrese ,85
Mehterhane , 61
Mekteb-i Tibiyye-i Şahane ,199
Mektep ,35,56,82,83,85,120,238,245,268,328,329,330,332,359,459
Mendil , 505
Merdiven , 171,481
Mesina , 200
Meşin kab , 173

Meyhane ,60,132,172,271,365,372,378,381,382,411
Mezar ,47
Mısır ,140,142,148,150,157,159,161,211,341
Milli Tiyatro ,48
Minare ,103,164
Minber , 100
Minder , 231,396
Misafirhane ,164
Moskova ,293
Mostar , 204,205
Motor ,327
Musiki aleti , 61
Muska , 24
Muşamba , 173
Mutfak ,388
Muvakkithane ,387
Mücevher , 252
Mühre , 23
Mürekkep , 12
Müze ,46

N

Nablus ,150
Nakkare , 62,91
Nal , 41
Namık Kemal Mektebi ,83
Napoli ,200
Napolyon , 37
Narlıkapı ,95
Nazar takımı , 24
Neferaki ,95
Newyork ,217,505

O

Ocak maşası , 438
Oda ,238,252
Ok , 355
Okul ,55,231,388,446,466

Ordu ,202,204
Orman ,235
Orta Avrupa ,215
Osmaniye ,141
Otel ,150,151,162,163,389
Otel Ruayal ,41
Otomobil , 12,327,359,389,492,501,505,509
Ova ,169

Ö

Öküz arabası ,405,506
Övendre ,507

P

Pamuk , 357
Papel , 129
Paraşol ,516
Paris ,136,159,200,217
Park ,389
Pavyon ,211,212,218
Pazar ,124
Pencere , 33,143,252
Perde , 16,53,54,55,75,84,86,88,91,94,171,238,334,496,497
Petalya ,56
Petersburg ,294
Piyano , 373
Polis koğuşu ,480
Polonya ,45,213,214
Posta , 189
Postahane ,191
Prag ,218
Prens'in evi ,42
Prusya ,201
Pusula , 104

Silահhane , 21
Silezya ,215
Silistre ,202
Sille ,150
Sinan Paşa kőřkő ,100
Sinema ,126,389,417
Sinop ,135
Sivas ,341
Siyasi ilimler mektebi ,217
Sobranya dairesi ,43
Sofya , 36,39,42,49
Sofya İstasyonu ,40
Sofya'nın Belediye Bahçesi ,41,43
Sokak ,76,77,82,121,124,161,226,230,231,298,324,356,357,358,371,373,378
417,420,437,444,445,458,460,462
Sopa , 96,129,355,360,366,481
Sultan Ahmet ,46
Sultan Hamamı ,27
Sulu manastır ,95
Suriye ,136,140,142,143,148,149,150,163
Sustalı çakı , 446
Süleymaniye ,27
Süngü , 184
Süpürge , 70,76,507
Süs altını , 24
Süveys ,136,137,156,157,160,165

Ş

Şakşak , 63,129
Şam ,63,104,149,175,341
Şamdan , 351
Şapka , 272,273,417
Şehir ,404
Şemsiye ,102,103,104,105,128,254,257,259,418
Şimendifer ,12
Şira ,204,205
Şiř , 438
Şiře , 257

T

- Tabanca** , 160,184,379,411
Taç , 258,282
Tahta , 43,84
Tahtakale ,86
Talika ,516
Tas , 94
Tava , 188
Tavan süpürgesi , 69
Tayyare ,141
Tef , 91,94,171
Tekerlek , 505
Telgrafhane ,161
Temizlik arabası ,257,447
Tencere , 106,395,507
Tepe ,184
Tepsi , 298,396
Terazi , 508
Tesbih , 111,128,371
Testere , 395
Testi , 170,509
Tevfik Fikret Mektebi ,83
Tevkifhane ,480
Tımarhane ,96,98
Tirebin ,205
Tiyatro ,56,372,389
Top , 141,349
Topçuluk Fabrikası ,210
Tophane ,210
Topkapı ,381
Topkapı Sarayı ,21,402
Torba , 34,157,505
Trablugarp ,187
Trablus ,341
Tramvay , 12,41,123,210,303,389,437,449,458,487,505,509
Tren ,39,141,142,424
Tulumbacı koğuşu ,365
Tuna ,201
Tunus ,17,18,19,21,22,23,26,63,341
Tüfek , 103

U

- Uçak** ,14,142,327
Un çuvalı , 462
Ustura , 414
Usturpa , 129,366,492,507
Uzun Çarşı ,27

Ü

- Üniversite** ,268
Üniversite binası ,217
Üsküdar ,87,100,171,312
Üzüm sepeti , 34

V

- Vadi** ,169
Vagon ,33,34,35,40,41
Van ,341
Vapur ,12,77,123,205,252,358,406,423,424,425,426,428,449,458,464,485,486
490,509
Varil , 401
Viyana ,45,202,217,233,237

Y

- Yafa** ,149
Yalı ,252,374,423,429
Yanaki ,95
Yastık , 396
Yatak , 53,157,238,252,482
Yatak takımı , 507
Yayla ,169
Yedikule ,95
Yemek takımı ,34

Yemen ,180
Yenikapı ,313
Yorgan , 396
Yunanistan ,17,18,295
Yük arabası ,358,360,505

Z

Zil , 62,274
Zilli maşa , 172
Zincir , 96,401
Zindan ,365
Ziraat aletleri , 35
Zurna , 61,64,91,118,297,369,398,479

Genel indekste verilen sayfa numaraları Ahmet Rasim'in "Muharrir Bu Ya" eserinin, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1990 tarihli basımına göre verilmiştir.

KAYNAKÇA

- Demiray ,Kemal . Temel Türkçe Sözlük. 2.Baskı. İnkılap Kitabevi.
- Dizdaroğlu ,Hikmet . Ahmet Rasim , Muharrir Bu Ya !.İstanbul : Milli Eğitim Basımevi , 1990.
- Dr . Hasan Akay . İslami Terimler Sözlüğü . İ.T.S. 2. Baskı.
- Hızarcı , Suat . Ahmet Rasim , Hayatı , Sanatı , Eserleri . S. 216. İstanbul : Varlık Yayınevi , Aralık 1953.
- Kılıçoğlu , Safa , Nezihe Araz ve Hakkı Devrim . Meydan Larousse, Büyük Yayınları, 1992.
- Koçu , Reşat Ekrem. Ahmet Rasim, Hayatı, Seçme Şiir ve Eserleri. İstanbul : Sühulet Kitabevi , 1938.
- Levend , Agah Sırrı . Ahmet Rasim . S . 237 . Türk Dil Kurumu Yayınları . Ankara : Ankara Üniversitesi Basımevi , 1965.